

Dodatno učenje v popoldanskem času, strah pred preverjanjem znanja in zadovoljstvo z življenjem slovenskih 15-letnikov

Raziskava PISA 2015

Pedagoški inštitut, 19.3.2019

Sodelujoči PISA 2015

Sodelujejo 15-letniki v izobraževalnem sistemu.

Raziskavo koordinira OECD.

Leta 2015 je sodelovalo 72 držav - 540 000 učenk in učencev.

v Sloveniji: vse srednje šole in gimnazije

in 31 osnovnih šol ter 2 ustanovah za izobraževanje odraslih

300 izobraževalnih programov

6406 dijakov in dijakinj

Povprečje	Država	Države, katerih povprečje se pomembno ne razlikuje od povprečja primerjane države - NARAVOSLOVNA PISMENOST
556	Singapur	Estonija, Tajpej Japonska, Tajpej, Finska Japonska, Estonija, Finska, Macao, Kanada, Vietnam Estonija, Tajpej, Macao, Kanada, Vietnam Tajpej, Finska, Kanada, Vietnam, Hongkong Tajpej, Finska, Macao, Vietnam, Hongkong, Kitajska Tajpej, Finska, Macao, Kanada, Hongkong, Kitajska, Južna Koreja Macao, Kanada, Vietnam, Kitajska, Južna Koreja
538	Japonska	
534	Estonija	
532	Tajpej	
531	Finska	
529	Macao	
528	Kanada	
525	Vietnam	
523	Hongkong	
518	Kitajska (del)	
516	Južna Koreja	
513	Nova Zelandija	
513	Slovenija	Kitajska, Južna Koreja, Nova Zelandija, Avstralija, Velika Britanija, Nemčija, Nizozemska
510	Avstralija	Kitajska, Južna Koreja, Nova Zelandija, Slovenija, Velika Britanija, Nemčija, Nizozemska, Švica Kitajska, Južna Koreja, Nova Zelandija, Slovenija, Avstralija, Nemčija, Nizozemska, Švica, Irska Kitajska, Južna Koreja, Nova Zelandija, Slovenija, Avstralija, Velika Britanija, Nizozemska, Švica, Irska Kitajska, Južna Koreja, Nova Zelandija, Slovenija, Avstralija, Velika Britanija, Nemčija, Švica, Irska Avstralija, Velika Britanija, Nemčija, Nizozemska, Irska, Belgija, Danska, Poljska, Portugalska, Norveška Velika Britanija, Nemčija, Nizozemska, Švica, Belgija, Danska, Poljska, Portugalska, Norveška, ZDA Švica, Irska, Danska, Poljska, Portugalska, Norveška, ZDA Švica, Irska, Belgija, Poljska, Portugalska, Norveška, ZDA Švica, Irska, Belgija, Danska, Portugalska, Norveška, ZDA, Avstrija, Švedska Švica, Irska, Belgija, Danska, Poljska, Norveška, ZDA, Avstrija, Francija, Švedska Švica, Irska, Belgija, Danska, Poljska, Portugalska, ZDA, Avstrija, Francija, Švedska, Češka, Španija
509	Velika Britanija	
509	Nemčija	
509	Nizozemska	
506	Švica	
503	Irska	
502	Belgija	
502	Danska	
501	Poljska	
501	Portugalska	
498	Norveška	
496	ZDA	
495	Avstrija	Irska, Belgija, Danska, Poljska, Portugalska, Norveška, Avstrija, Francija, Švedska, Češka, Španija, Latvija Poljska, Portugalska, Norveška, ZDA, Francija, Švedska, Češka, Španija, Latvija Portugalska, Norveška, ZDA, Avstrija, Švedska, Češka, Španija, Latvija Poljska, Portugalska, Norveška, ZDA, Avstrija, Francija, Češka, Španija, Latvija, Ruska federacija Norveška, ZDA, Avstrija, Francija, Švedska, Španija, Latvija, Ruska federacija Norveška, ZDA, Avstrija, Francija, Švedska, Češka, Latvija, Ruska federacija ZDA, Avstrija, Francija, Švedska, Češka, Španija, Ruska federacija Švedska, Češka, Španija, Latvija, Luksemburg, Italija Ruska federacija, Italija Ruska federacija, Luksemburg, Madžarska, Litva, Hrvaška Italija, Litva, Hrvaška, Islandija Italija, Madžarska, Hrvaška, Islandija Italija, Madžarska, Litva, Islandija Madžarska, Litva, Hrvaška Slovaška Malta, Grčija Slovaška, Bolgarija Grčija Ciper, Moldavija, Albanija, Turčija Romunija, Moldavija, Albanija, Turčija Romunija, Ciper, Albanija, Turčija Romunija, Ciper, Moldavija, Turčija Romunija, Ciper, Moldavija, Albanija Gruzija Črna gora Črna gora Makedonija Kosovo
495	Francija	
493	Švedska	
493	Češka	
493	Španija	
490	Latvija	
487	Ruska federacija	
483	Luksemburg	
481	Italija	
477	Madžarska	
475	Litva	
475	Hrvaška	
473	Islandija	
465	Malta	
461	Slovaška	
455	Grčija	
446	Bolgarija	
435	Romunija	
433	Ciper	
428	Moldavija	
427	Albanija	
425	Turčija	
411	Črna gora	
411	Gruzija	
384	Makedonija	
378	Kosovo	

PISA 2015
Naravoslovna
pismenost

Povprečje Slovenija
513 točk

Povprečje OECD
493 točk

Pomembno višji dosežek od
povprečja OECD

Dosežek se pomembno ne
razlikuje od povprečja OECD

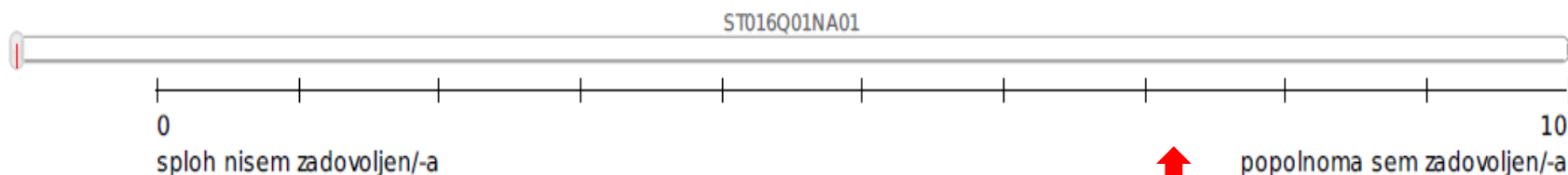
Pomembno nižji dosežek od
povprečja OECD

Zadovoljstvo z življenjem

Naslednja vprašanja so o tem, koliko si zadovoljen/-a s svojim življenjem na lestvici od "0" do "10". Nič pomeni 'sploh nisem zadovoljen/-a' in "10" pomeni 'popolnoma sem zadovoljen/-a'.

Koliko si v zadnjem času na splošno zadovoljen/-a s svojim življenjem?

(Pomakni drsnik na ustrezno številko.)

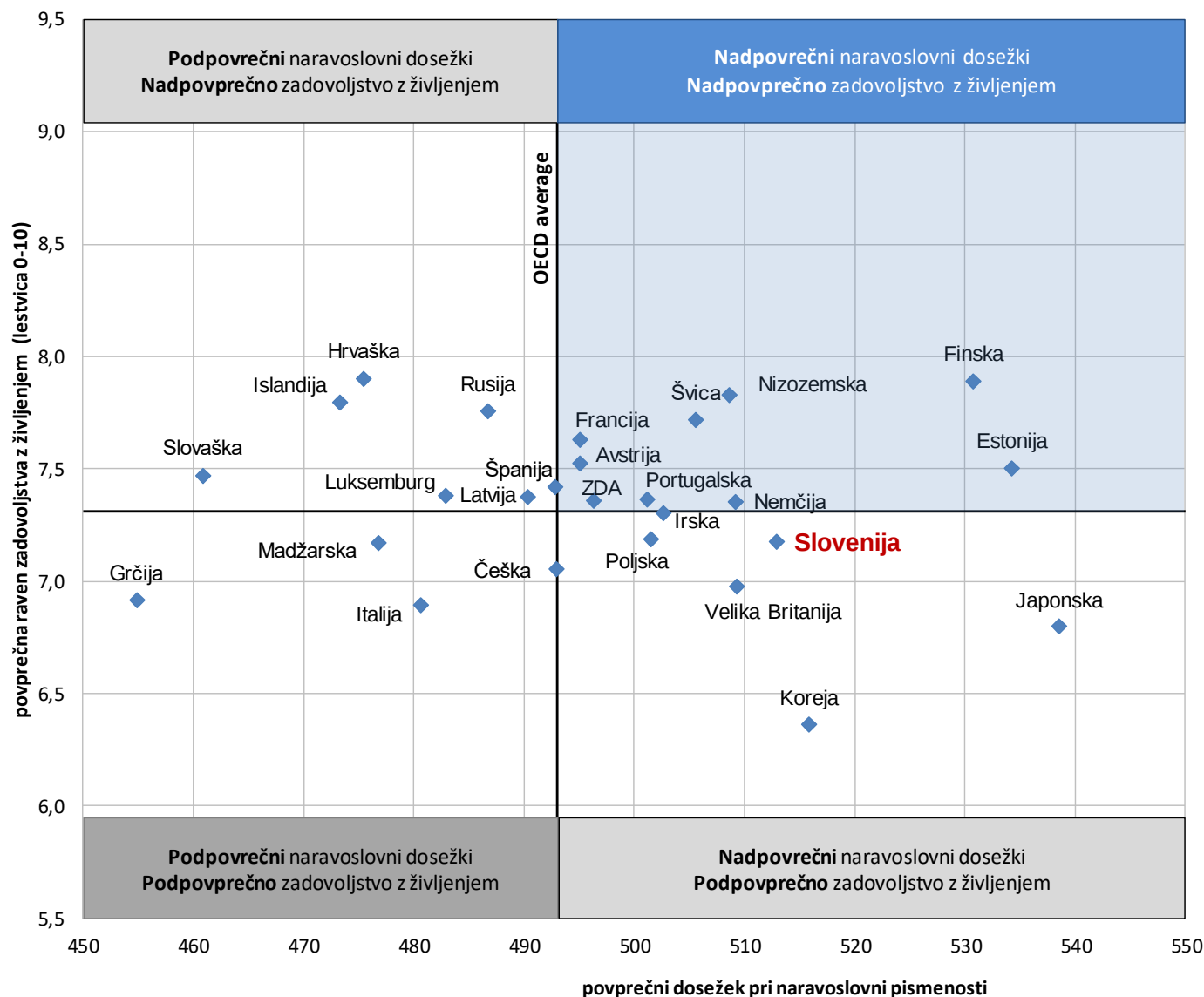

Naši dijaki in dijakinje so odgovarjali zelo podobno kot v povprečju držav OECD, in sicer menijo, da so z življenjem zadovoljni.

Povprečje OECD 7,3
Povprečje za Slovenijo 7,2

Spodbuden je podatek, da med mladimi zadovoljstvo z življenjem ni povezano z BDP na prebivalca.

Zadovoljstvo z življenjem: povezanost z dosežki

Slovenija se umešča med države, v katerih je zaslediti nadpovprečne naravoslovne dosežke in povprečno zadovoljstvo z življenjem.

V povprečju držav OECD kot tudi v Sloveniji dekleta izražajo nekoliko nižje zadovoljstvo z življenjem kot fantje.

Zadovoljstvo z življenjem: povezanost s premoženjem doma

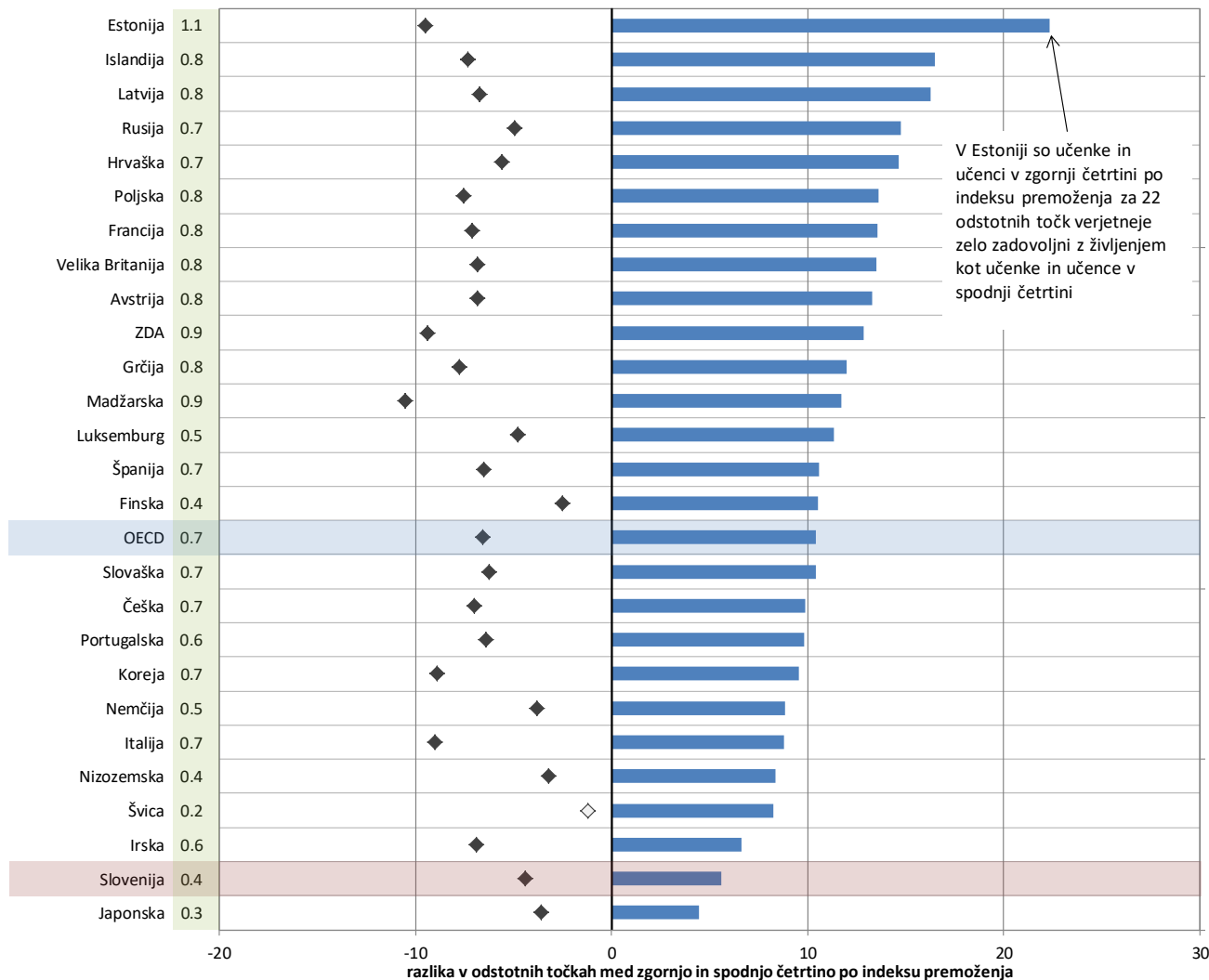
V Sloveniji so razlike v izražanju zadovoljstva med dijaki, ki se umeščajo v zgornjo četrtino indeksa premoženja, in dijaki, ki se umeščajo v spodnjo četrtino indeksa premoženja, med najmanjšimi.

Manjše razlike v zadovoljstvu glede na premoženje je zaznati le še na Japonskem.

razlika v zadovoljstvu med zgornjo in spodnjo četrtino po indeksu premoženja

Učenke in učenci, ki so odgovorili, da so

■ "zelo zadovoljni" ◆ "nezadovoljni"

Strah pred preverjanjem znanja

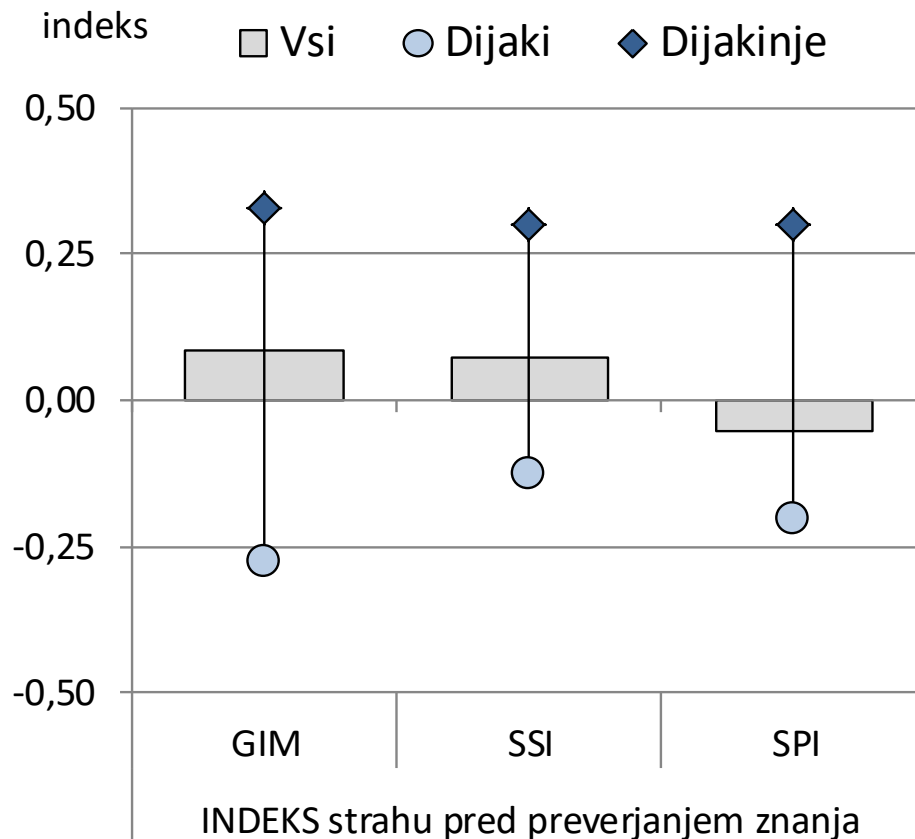
	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Pogosto me skrbi, da bo test zame pretežek.	61	59	51	72	52	68
Skrbi me, da bom v šoli dobil/-a slabe ocene.	72	66	64	81	59	72
Tudi če sem na test dobro pripravljen/-a, sem zelo zaskrbljen/-a.	62	55	52	72	47	64
Zelo sem napet/-a, ko se učim za test.	36	37	28	44	30	43
Ko ne vem, kako naj rešim nalogo v šoli, postanem zelo živčen/-na.	51	52	44	59	44	59
INDEKS strahu pred preverjanjem znanja	0,06	0,01	-0,18	0,32	-0,21	0,23

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da se strinjajo ali popolnoma strinjajo z navedenimi izjavami.

V Sloveniji je strah pred preverjanjem znanja prisoten v podobni meri kot na povprečni ravni držav OECD.

Dekleta v primerjavi s fanti izražajo več strahu pred preverjanjem – na vseh postavkah.

Strah pred preverjanjem znanja – razlike po spolu in izobraževalnem programu

Dijakinje praviloma odgovarjajo o večjem strahu pred preverjanjem znanja kot dijaki (vrednost indeksa za vse dijakinje skupaj je 0,32 in za vse dijake skupaj -0,19).

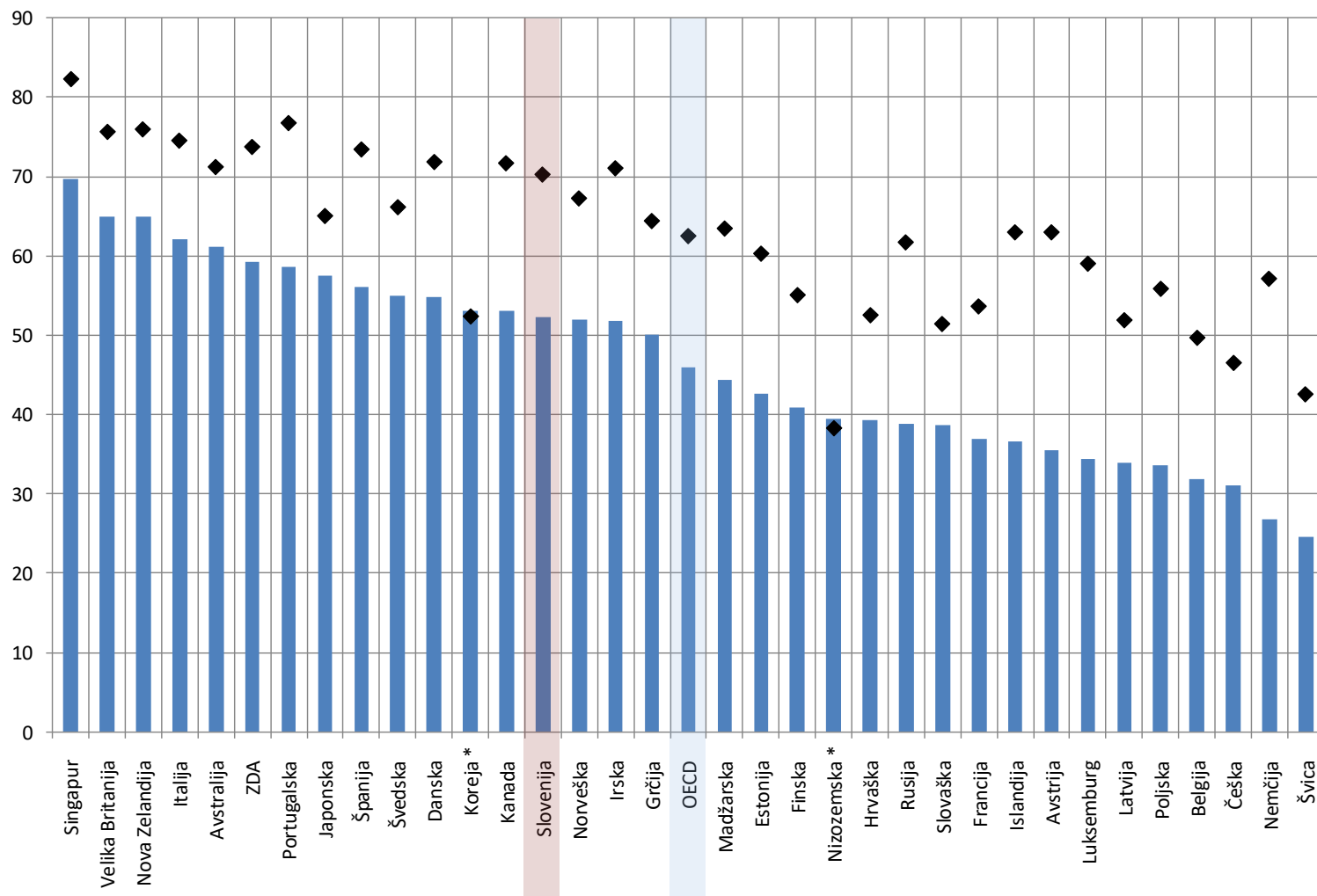
O najmanj strahu pred preverjanjem znanja poročajo dijaki v gimnazijskih programih, o največ pa dijakinje v teh istih programih.

Strah pred preverjanjem znanja – povezanost z dosežki

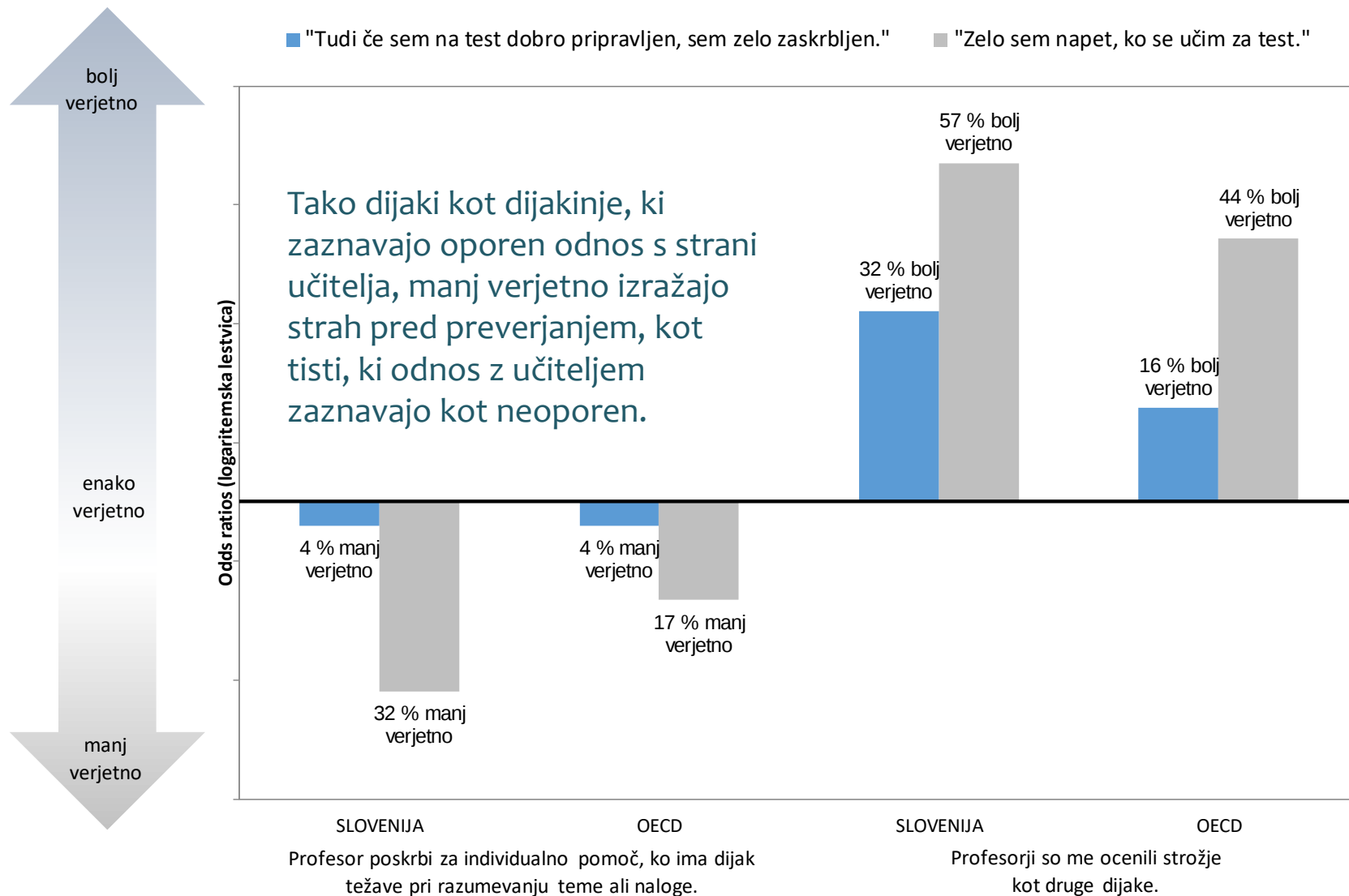
- Sprememba v matematičnem dosežku ob zvišanju indeksa za eno enoto: OECD = -12 točk, SVN = -15 točk
- Da so zaskrbljeni tudi, če so na test dobro pripravljeni, izražajo oboji: tako bolj (zgornjih 25 %) kot manj uspešni (spodnjih 25 %) učenci in učenke. V obeh skupinah so tudi podobne razlike med spoloma.

odstotek učenk in učencev, ki so zaskrbljeni tudi, če so za test dobro pripravljeni

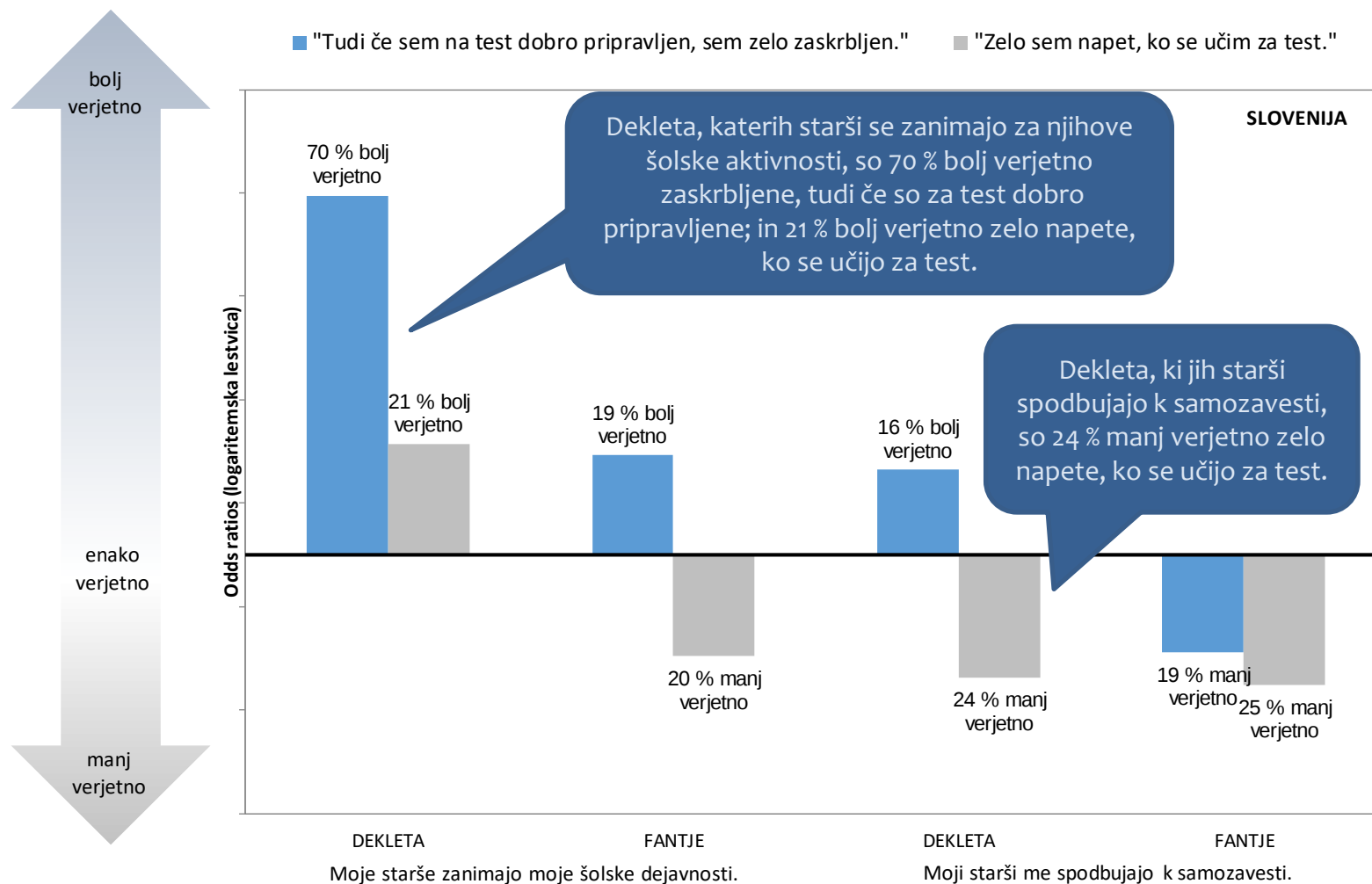
■ zgornja četrtina po dosežkih ◆ spodnja četrtina po dosežkih

Strah pred preverjanjem znanja: povezanost z odgovori o odnosu učiteljev

Strah pred preverjanjem znanja: povezanost z odgovori o opori staršev

Storilnostna motivacija

	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Pri večini ali vseh svojih predmetih hočem imeti najboljše ocene.	70	83	69	70	82	85
Po diplomi hočem imeti priložnost izbirati med najboljšimi možnostmi.	86	93	83	89	92	94
V vsem, kar delam, hočem biti najboljši/-a.	49	65	54	45	68	62
Mislim, da sem ambiciozen/-na.	65	71	64	66	72	70
Hočem biti med najboljšimi dijaki/-injami v svojem razredu.	44	59	45	43	59	59
INDEKS storilnostne motivacije	-0,43	-0,01	-0,45	-0,41	-0,01	0,00

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da se strinjajo ali popolnoma strinjajo z navedenimi izjavami.

Slovenija se glede na indeks storilnostne motivacije umešča med države z nižjim indeksom, kot so Finska, Japonska, v Belgija, Nizozemska in Švica.

Na ravni držav OECD kot tudi v Sloveniji izražajo dekleta nekoliko večjo storilnostno motivacijo kot fantje. Bolj motivirani učenci in učenke tako v povprečju držav OECD kot v Sloveniji v povprečju višje dosežke.

Med učenci, ki hočejo biti najboljši v razredu, in ostalimi, ni značilne razlike v tem, da so zaskrbljeni, tudi če so na test dobro pripravljeni. V obeh skupinah je zaskrbljenih približno 60 % dijakov in dijakinj.

Občutek pripadnosti šoli

	SVN	OECD	SVN fantje	SVN dekleta	OECD fantje	OECD dekleta
Počutim se izločenega (ali izobčenega).	18	17	19	16	17	17
V šoli z lahkoto sklepam prijateljstva.	77	78	78	76	79	76
Čutim pripadnost do te šole.	74	73	72	78	72	74
V svoji šoli se počutim čudno in odveč.	17	19	19	15	19	19
Zdi se mi, da me imajo drugi dijaki/-inje radi.	78	82	76	81	82	82
V šoli sem osamljen/-a.	15	15	16	13	14	15
INDEKS občutka pripadnosti šoli	-0,10	0,02	-0,12	-0,07	0,05	-0,02

Odstotki učenk in učencev, ki so odgovorili, da se strinjajo ali popolnoma strinjajo z navedenimi izjavami.

V splošnem slovenski učenci in učenke izražajo nekoliko nižjo pripadnost šoli kot se je to pokazalo na ravni držav OECD.

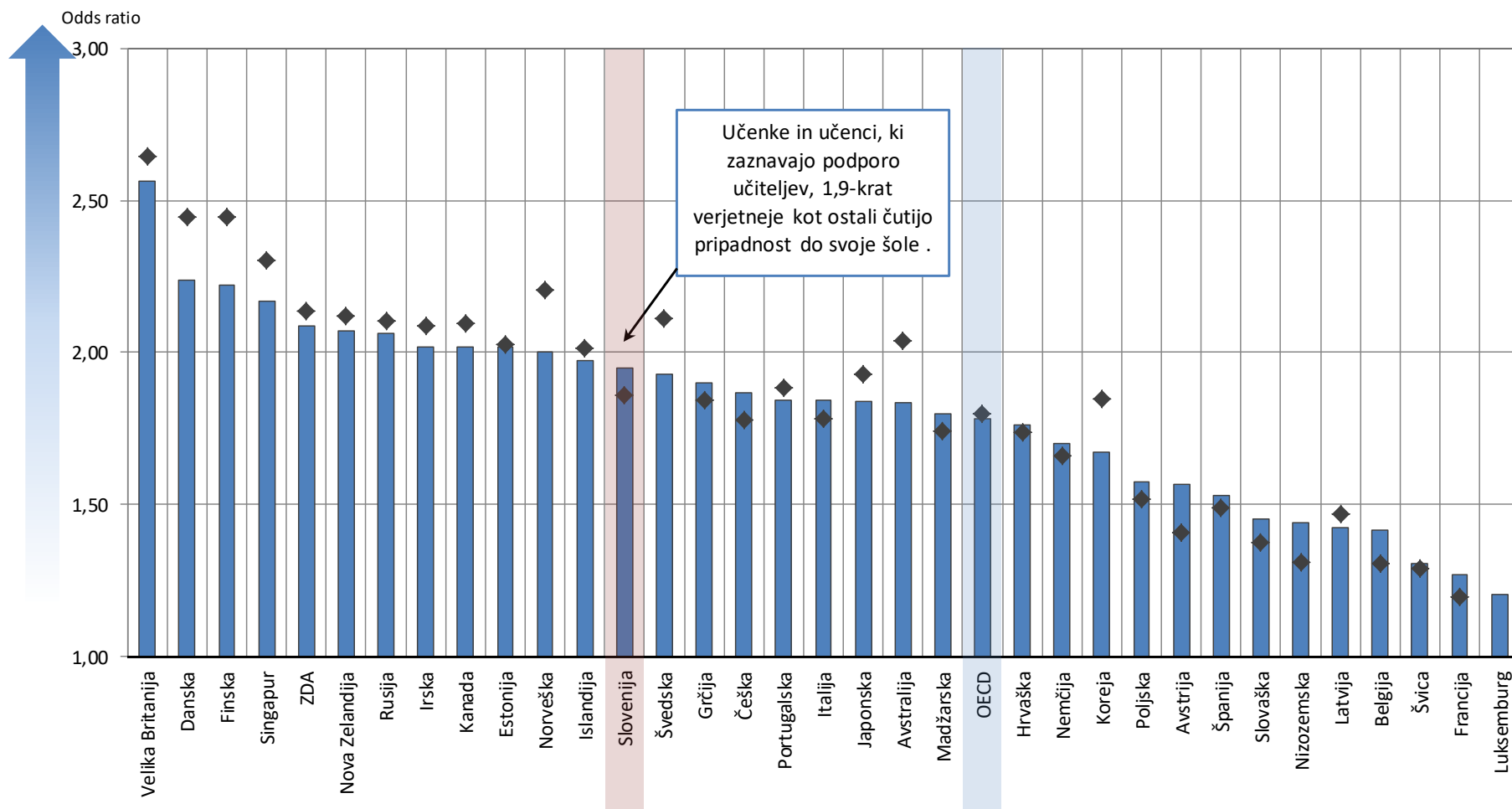
V Sloveniji se fantje počutijo manj pripadne šoli kot dekleta, medtem ko se je v povprečju OECD pokazalo obratno.

Občutek pripadnosti šoli – povezanost z zaznavo učiteljeve opore

Večji občutek pripadnosti šoli

■ ob upoštevanju značilnosti učencev in šol

◆ brez upoštevanja značilnosti učencev in šol

Zajtrkovanje pred odhodom v šolo

- PISA 2015: 66 % srednješolcev iz vseh izobraževalnih programov je poročalo, da so pred odhodom v šolo zajtrkovali, 34 % pa, da zajtrka niso imeli.
- Tudi če pogledamo razlike znotraj posameznih izobraževalnih programov, se razmerje med tistimi, ki so pred šolo zajtrkovali, in tistimi, ki niso, bistveno ne spremeni.

Uporaba IKT tehnologije za šolsko delo v popoldanskem času

- **36 %** dijakov in dijakinj je odgovorilo, da uporabljajo IKT tehnologijo za šolsko delo v popoldanskem času **1-krat do 2-krat na teden**, **32 %** jih to počne **1-krat do 2-krat na mesec**, **16 %** pa skoraj vsak dan.
- Nasprotno je približno **55 %** dijakov in dijakinj poročalo, da v času izven šole uporabljajo informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za udeležbo na spletnih socialnih omrežjih na dnevni ravni.

Dodatno učenje izven šole v zadnjem šolskem letu

- Najvišji odstotek dijakov in dijakinj, t.j. **21 %**, je poročalo, da so se v zadnjem šolskem letu **izven šole za naravoslovje dodatno učili 2 uri na teden**. Enak odstotek (21 %) jih je odgovorilo, da so omenjeno izvajali 1 uro na teden.
- Podobno so dijaki in dijakinje odgovarjali za **matematiko** (največ, t.j. **19 %**, jih je poročalo, da so se v zadnjem šolskem letu učili **1 dodatno uro na teden**, 16 % pa dve uri).

Dodatno učenje izven šole v zadnjem šolskem letu

- Najvišji odstotek dijakov in dijakinj, t.j. **25 %**, je poročalo, da so v zadnjem šolskem letu izven šole **porabili približno 1 dodatno uro na teden za učenje slovenščine**, približno 16 % pa dve dodatni uri.

Dostop do podatkov

- PISA Well-being, mednarodno poročilo:
<http://www.oecd.org/education/pisa-2015-results-volume-iii-9789264273856-en.htm>
- Nacionalna poročila, sporočilo za medije:
<https://www.pei.si/vstopna-stran/mednarodne-raziskave/pisa/pisa-2015/>
- Mednarodni rezultati na kratko:
- <https://www.oecd.org/pisa/PISA-in-Focus-No-71-Are-students-happy.pdf>
- Kontakt na Pedagoškem inštitutu:
klaudija.sterman@pei.si